

บทที่ 1

บทนำ

1.1 ความเป็นมาและสภาพของปัญหา

ศาลยุติธรรมเป็นองค์กรสำคัญ ที่ใช้อำนาจตุลาการ ในการอำนวยความสะดวกยุติธรรมให้กับประชาชน ศาลจะมีความเป็นอิสระในการพิจารณาคดีและมีความสามารถที่จะอำนวยความสะดวกยุติธรรมอย่างมีประสิทธิภาพในการดำเนินคดีอาญาเพื่อค้นหาความจริงเกี่ยวกับการกระทำที่มีการกล่าวหาว่าบุคคลหนึ่งบุคคลใดกระทำความผิดอาญา ซึ่งการดำเนินคดีอาญาของศาลยุติธรรมของไทย แบ่งระบบศาลเป็น 3 ชั้น ได้แก่ ศาลชั้นต้น ศาลอุทธรณ์ ศาลฎีกา และยังมีศาลฎีกาแผนกคดีอาญาของผู้ดำรงตำแหน่งทางการเมือง เป็นศาลชำนาญพิเศษ มีฐานะเทียบเท่าศาลชั้นต้น

ปัจจุบันพบว่า การดำเนินคดีอาญาส่วนใหญ่ใช้ระบบกล่าวหาด้วยกันทั้งสิ้นไม่ว่าจะเป็นการดำเนินคดีอาญาในประเทศคอมมอนลอว์ หรือการดำเนินคดีอาญาในประเทศซีวิลลอว์ แต่จะแตกต่างกัน มีเพียงว่าในการดำเนินคดีอาญาในประเทศคอมมอนลอว์ เป็นการตรวจสอบความจริงในศาลนั้น ศาลจะวางเฉยไม่มีความกระตือรือร้นในการค้นหาความจริง จะทำหน้าที่วางตัวเป็นกลางคอยควบคุมกฎเกณฑ์มิให้มีการดำเนินคดีเอาเปรียบซึ่งกันและกัน บทบาทสำคัญมักอยู่ที่คู่ความที่เป็นโจทก์จำเลยต้องต่อสู้กันตามหลักเกณฑ์ทางวิธีพิจารณาความและทางพยานหลักฐานที่เคร่งครัด แต่ในส่วนการตรวจสอบความจริงในประเทศซีวิลลอว์นั้น ศาลมีบทบาทสำคัญและมีบทบาทหลักในการตรวจสอบค้นหาความจริง กล่าวคือ ศาลจะกระตือรือร้น ในการตรวจสอบความจริงในคดีอย่างแท้จริง และแม้ประเทศไทยเราเป็นประเทศหนึ่งที่ใช้ระบบกฎหมายซีวิลลอว์ ซึ่งศาลในคดีอาญาทั้งหลายต้องกระตือรือร้น แต่บทบาทของศาลในคดีอาญาทั้งหลายของเรากลับวางเฉย ทั้งที่กฎหมายให้ศาลมีอำนาจในการพิจารณาคดีทั้งในปัญหาข้อเท็จจริงและปัญหาข้อกฎหมาย สำหรับปัญหาข้อกฎหมายนั้นศาลเป็นผู้วินิจฉัยได้เองโดยไม่ต้องมีการสืบพยาน แต่ที่เป็นปัญหาของการพิจารณาคดีอาญาในศาลอุทธรณ์ก็คือ ประเด็นเรื่องการรับฟังพยานหลักฐานเพิ่มเติมในส่วน of ปัญหาข้อเท็จจริง

การวินิจฉัยชี้ขาดข้อเท็จจริงของศาลในคดีอาญา ยังมีหลักกฎหมายที่ยึดถือกันเป็นสากลว่าศาลจะต้องฟังพยานหลักฐานจนปราศจากความสงสัย ว่าจำเลยได้กระทำความผิดจริงจึงลงโทษจำเลยได้ การฟังข้อเท็จจริงอย่างใดว่าเป็นที่ยุติ จึงต้องไม่เป็นเพียงเพราะโจทก์มีพยานหลักฐาน ที่มีเหตุผลน่าเชื่อถืออย่างเช่นคดีแพ่งเท่านั้น แต่ในหลักการดำเนินคดีอาญาต้องมี “หลักการตรวจสอบ” (Untersuchungsgrundsatz หรือ examination doctrine) ศาลที่พิจารณาคดีอาญาต้องมีความกระตือ

รื้อร้นในการค้นหาความจริงอย่างมาก แต่หากพิจารณาบทบาทของศาล โดยเฉพาะศาลอุทธรณ์ของประเทศไทย เห็นได้ว่าเป็นการวินิจฉัยปัญหาข้อเท็จจริงในคดี โดยไม่ได้ดำเนินการเพื่อให้เป็นไปตามหลักการตรวจสอบเลย เพราะศาลอุทธรณ์จะวินิจฉัยข้อเท็จจริงในคดีอาญา โดยการรับฟังพยานหลักฐานหรือชั่งน้ำหนักพยานหลักฐานจากข้อมูลที่ได้รับจากการสืบพยานของศาลชั้นต้นเท่านั้น โดยมีได้ทำการสืบพยานเพื่อให้เป็นที่ยุติด้วยการรับฟังพยานหลักฐาน หรือวินิจฉัยความผิดหรือความบริสุทธิ์ของผู้ถูกกล่าวหาด้วยตนเอง แท้จริงแล้วการพิจารณาคดีของศาลอุทธรณ์ ไม่ควรพิจารณายึดติดกับสำนวนคดีที่มาจากศาลชั้นต้นเพียงอย่างเดียว ซึ่งการค้นหาความจริงของศาลอุทธรณ์ในคดีอาญาควรได้มาจากการสืบพยานในชั้นพิจารณามากกว่า ทั้งนี้เพื่อความเป็นธรรมแก่ทุกฝ่าย เพราะหากผิดพลาดผลกระทบที่เกิดขึ้นจากการที่ศาลมีคำพิพากษาออกไปแล้วนั้นย่อมมีมาก

การตรวจสอบข้อเท็จจริงเพื่อค้นหาความจริงในคดีอาญา จะต้องดำเนินการตามขั้นตอนของพยานหลักฐาน ซึ่งขั้นตอนแรกต้องดูว่าพยานหลักฐานนั้นรับฟังได้หรือไม่ ขั้นตอนต่อไปเป็นกระบวนการสืบพยาน (examination)¹ ซึ่งเป็นขั้นตอนสำคัญในการค้นหาความจริง และขั้นตอนสุดท้ายคือการประเมินค่าของพยานหลักฐาน และการรับฟังพยานหลักฐานต่างๆ ว่าพยานหลักฐานน่าเชื่อถือเพียงใดและพยานหลักฐานที่จะพิสูจน์ความจริงในคดีอาจแบ่งออกเป็น 3 ประเภท คือ พยานหลักฐานโดยตรง พยานหลักฐานแวดล้อมและข้อเท็จจริงที่เป็นเครื่องช่วยในเรื่องพยานหลักฐาน กล่าวคือ

พยานหลักฐานโดยตรง คือ พฤติการณ์ทั้งหลายที่โดยตัวของมันเองแสดงให้เห็นได้ว่าผู้ถูกกล่าวหาผิดหรือไม่ผิด²

พยานหลักฐานแวดล้อม คือ พฤติการณ์ทั้งหลายที่ทำให้ข้อเท็จจริงโดยตรงที่สำคัญฟังเป็นยุติได้ เช่น รอยเลือด

ข้อเท็จจริงที่เป็นเครื่องช่วยอื่น คือ พฤติการณ์ที่ทำให้เห็นแจ้งถึงน้ำหนักของพยานหลักฐานชนิดต่างๆ เช่นความน่าเชื่อถือ หรือความสามารถในการจดจำพยานบุคคลหรือพยานผู้ชำนาญการพิเศษ ข้อเท็จจริงที่เป็นเครื่องมือในการดำเนินคดีอาญาที่สำคัญอย่างมาก³ ในการพิสูจน์ความจริงและศาลก็ต้องใช้ความระมัดระวังในการรับฟังด้วย ศาลอุทธรณ์จำเป็นต้องเรียกพยานมาสืบเอง เพื่อจะได้เห็นและได้ฟังพยานหลักฐานต่างๆ ด้วยตนเอง โดยตรง ซึ่งจะช่วยในการชั่งน้ำหนักพยานหลักฐานเพื่อค้นหาความจริงได้อย่างถูกต้อง

¹ Shigemitsu Dando. (1965). **The Japanese Law of Criminal Procedure**. Translated by B.J.George, Jr. South Hackensack. p. 175.

² คณิต วนคร ก (2549). **กฎหมายวิธีพิจารณาความอาญา** (พิมพ์ครั้งที่ 7). หน้า 207.

³ คณิต วนคร ข (2539, มกราคม). “กฎหมายวิธีพิจารณาความอาญา (พิมพ์ครั้งที่ 7) หน้า 207.” วารสารอัยการ, ปีที่ 19, ฉบับที่ 215. หน้า 27.

ประเทศที่ใช้ระบบกฎหมายคอมมอนลอว์ และระบบกฎหมายซีวิลลอว์ ต่างให้ความสำคัญ ต่อศาลชั้นต้นและศาลอุทธรณ์ในการกำหนดข้อเท็จจริง กล่าวคือ ศาลอุทธรณ์จะกำหนดข้อเท็จจริงได้ ศาลอุทธรณ์จะต้องพิจารณาคดีใหม่โดยการสืบพยานในชั้นพิจารณาใหม่อีกครั้ง หากไม่มีการพิจารณาคดีใหม่ ศาลอุทธรณ์ก็จะไม่เข้าไปกำหนดข้อเท็จจริง ซึ่งการพิจารณารับฟังพยานหลักฐานในปัญหาข้อเท็จจริงด้วยการพิจารณาสองครั้งย่อมถือว่าถูกต้องแล้ว นอกจากนี้ การรับฟังพยานหลักฐานของศาลอุทธรณ์โดยการสืบพยานศาลต้องนั่งพิจารณารอบองค์คณะเสมอ เพื่อให้การค้นหาคำความจริงเป็นไปด้วยความรอบคอบ รัดกุม เป็นธรรม อีกทั้งเป็นการตรวจสอบระหว่างกันและกัน ไม่ให้เกิดข้อผิดพลาด

การพิจารณาคดีของศาลชั้นต้นของไทย ศาลไม่ค่อยจะให้ความสนใจกับการพิจารณาในศาลชั้นต้นเท่าใดนัก โดยคาดหวังว่าศาลสูงจะเป็นผู้แก้ไขความไม่ถูกต้องต่างๆ ที่เกิดขึ้นจากการพิจารณาคดี เห็นได้จากการนั่งพิจารณาในศาล ในกรณีที่กฎหมายบัญญัติให้ผู้พิพากษานั่งพิจารณาเป็นองค์คณะ ซึ่งได้แก่ ความผิดอาญาที่มีโทษรุนแรง ผู้พิพากษามักจะนั่งพิจารณาเพียงนายเดียวเสมอ ผู้พิพากษานายเดียวจะปฏิบัติหน้าที่ตลอดจนการพิจารณาตั้งแต่การสืบพยานจนถึงการพิพากษาคดี ผู้พิพากษาที่ร่วมเป็นองค์คณะมักเพียงแต่ตรวจสำนวนและร่วมลงลายมือชื่อในคำพิพากษาเท่านั้น ไม่ได้ออกนั่งพิจารณาด้วย การพิจารณาพิพากษาจึงเสมือนกับว่าเป็นการพิจารณาโดยผู้พิพากษานายเดียวเช่นเดียวกับการพิจารณาคดีความผิดอัตราโทษไม่รุนแรง ซึ่งเป็นการฝ่าฝืนบทบัญญัติของกฎหมายโดยชัดแจ้ง ทั้งการพิจารณาคดีโดยผู้พิพากษานายเดี่ยวนี้อาจก่อให้เกิดความบกพร่องได้ง่าย โดยเฉพาะหน้าที่ของการวินิจฉัย (กำหนด) ข้อเท็จจริงในทางปฏิบัติเช่นนี้ถือว่าผิดหลักเกณฑ์การพิจารณาคดีอย่างยิ่ง เพราะการพิจารณารับฟังพยานหลักฐานจะรับฟังได้หรือไม่เพียงใด ย่อมต้องพิจารณาควบคู่กับการสังเกตลักษณะการให้การของพยานบุคคลและได้จากการได้เห็นที่เกิดเหตุหรือพยานวัตถุด้วย การพิจารณาคดีโดยผิดหลักเกณฑ์ จึงไม่เป็นหลักประกันที่มั่นคงพอสำหรับการอำนวยความยุติธรรมไม่ว่าจะมองในแง่ของรัฐ หรือเอกชนผู้ตกเป็นจำเลยก็ตาม

ในส่วนของการรับฟังปัญหาการอุทธรณ์ข้อเท็จจริงในคดีอาญา ของศาลอุทธรณ์ของไทยเรา ศาลอุทธรณ์จะพิจารณาคดีจากสำนวนคดีที่ศาลชั้นต้นได้ทำมาแล้ว และจากพยานหลักฐานที่มีอยู่ในการพิจารณาของศาลชั้นต้นเท่านั้น ซึ่งตามกฎหมายก็เปิดโอกาสให้ศาลอุทธรณ์สามารถออกนั่งพิจารณาโดยเปิดเผยได้อันเป็นไปตามประมวลกฎหมายวิธีพิจารณาความอาญา มาตรา 203 และ 208 (1) ทั้งนี้ก็เพื่อให้การพิจารณาข้อเท็จจริงเป็นไปโดยถูกต้องที่สุดหรือเพื่อให้ได้ความจริงที่กระจ่างชัด เช่นเมื่อปรากฏว่ามีพยานหลักฐานใหม่เกิดขึ้น ศาลอุทธรณ์ควรออกนั่งพิจารณาเพื่อสืบพยานหลักฐานใหม่ แต่ในทางปฏิบัติศาลอุทธรณ์ไม่เคยออกนั่งพิจารณาโดยเปิดเผยเลย ซึ่งปัญหาเหล่านี้ทำให้การพิจารณาของศาลอุทธรณ์ไม่ได้ความจริงที่ตรงแท้ แต่เมื่อศาลอุทธรณ์ชั่งน้ำหนักความน่าเชื่อถือของพยานหลักฐานในทางปฏิบัติศาลอุทธรณ์มักจะเข้าไปก้าวก่ายในการวินิจฉัย

ข้อเท็จจริงของศาลชั้นต้นเสียเอง ทั้งที่ศาลอุทธรณ์ไม่ได้สืบพยานเองไม่เห็นอาภักปฏิกิริยาของพยาน ศาลอุทธรณ์จึงไม่สามารถรู้เห็นเหตุการณ์ได้ดีกว่าศาลชั้นต้นอย่างแน่นอน การที่ศาลอุทธรณ์วินิจฉัยความน่าเชื่อถือและความสามารถในการจดจำของพยานจากสำนวนคดีของศาลชั้นต้นเท่านั้นย่อมไม่ได้ความจริงที่ถูกต้อง เพราะเป็นการมองข้ามความสำคัญของข้อเท็จจริงที่เป็นเครื่องช่วยในเรื่องพยานหลักฐานไปโดยสิ้นเชิง ดังตัวอย่างเช่น ในคดีฆาตกรรมเซอร์รีแอน ดันแคน ซึ่งในคดีนี้ศาลชั้นต้นพิพากษาให้ลงโทษจำคุกผู้บริสุทธิ์หลายราย จนจำเลยบางคนเสียชีวิตในคุก บางคนเจ็บป่วยจนพิการ ครอบครัวแตกแยกกระจัดกระจาย เพราะไม่มีหัวหน้าครอบครัวเป็นหลัก และต่อมาศาลฎีกาก็มีคำพิพากษายกฟ้องในคดีนี้ ใช้เวลาในการพิจารณาคดีเกือบ 10 ปี⁴ ซึ่งในเรื่องนี้ได้สร้างความเสียหายนานาประการ จึงเห็นได้ว่า ในคดีสำคัญเช่นนี้ หากศาลอุทธรณ์รับฟังพยานหลักฐานเพียงสำนวนของศาลชั้นต้นเพียงอย่างเดียว แล้วพิพากษายืนตามศาลชั้นต้น ส่งผลกระทบต่อให้เกิดความเสียหายอย่างร้ายแรงต่อระบบงานยุติธรรมทางอาญาประสบความสำเร็จอย่างแน่นอน เพราะศาลรับฟังพยานหลักฐานไม่มีความระมัดระวังหรือรอบคอบ จึงเป็นข้อที่น่าคิดว่าแท้จริงแล้วระบบการพิจารณาคดีอาญาในศาลอุทธรณ์ของไทยเรานั้น ขัดกับหลักการพิสูจน์ความจริงหรือหลักการตรวจสอบหรือไม่ และหากศาลอุทธรณ์ของไทยมีการพิจารณาคดีในลักษณะที่เป็นศาลพิจารณาในการรับฟังพยานหลักฐาน โดยการสืบพยานใหม่อีกครั้ง ซึ่งจะช่วยให้กระบวนการพิจารณาคดีของศาลอุทธรณ์ในส่วนของกรับฟังปัญหาข้อเท็จจริงมีความสมบูรณ์ และมีประสิทธิภาพมากขึ้นกว่าที่เป็นอยู่หรือไม่ ซึ่งเป็นเรื่องที่น่าพิจารณาเป็นอย่างยิ่ง เพราะหากศาลชั้นต้นพิจารณารับฟังพยานหลักฐานต่างๆ แล้ว ปรากฏว่ายังเกิดข้อบกพร่องบางประการ ศาลอุทธรณ์ควรพิจารณารับฟังพยานหลักฐาน โดยการสืบพยานใหม่อีกครั้ง หรือมีลักษณะเป็นศาลพิจารณา (Trial Court) โดยออกนั่งพิจารณาคดีและครอบงำคณะในการพิจารณาคดี เพื่อให้ระบบการพิจารณาคดีอาญาของศาลอุทธรณ์มีความสมบูรณ์ มีประสิทธิภาพมากขึ้น ทั้งยังเป็นหลักประกันความยุติธรรมของทุกฝ่ายได้อีกชั้นหนึ่ง

นอกจากศาลจะค้นหาความจริงแล้ว ศาลควรมีความรู้ความเข้าใจในหลักจิตวิทยาพยานหลักฐาน จิตวิทยาทำให้การพยานบุคคลเป็นศาสตร์แขนงหนึ่ง มีความสำคัญอย่างยิ่งในการดำเนินคดีอาญา เพราะการชี้ขาดคดีอาญาต้องอาศัยความจริง ย่อมมีหลักเกณฑ์ที่พิสูจน์ได้เช่นเดียวกับศาสตร์อื่น ซึ่งเป็นศาสตร์แขนงหนึ่งที่เกี่ยวข้องกับการชั่งน้ำหนักพยานหลักฐาน โดยตรง ด้วย โดยเฉพาะอย่างยิ่งในการวินิจฉัยข้อเท็จจริงที่เป็นเครื่องช่วยในเรื่องพยานหลักฐานที่จะทำให้ศาล

⁴ สถาบันกฎหมายอาญา สำนักงานอัยการสูงสุด. (2539). รายงานการเสวนาทงวิชาการ เรื่องคดีเซอร์รีแอน ...กระบวนการยุติธรรมจะคุ้มครองสิทธิเสรีภาพของผู้บริสุทธิ์ได้อย่างไร?. หน้า 138.

⁵ คณิต ผนคร ก เล่มเดิม. หน้า 241.

เห็นชัดถึงน้ำหนักพยานหลักฐานชนิดต่างๆ เป็นต้นว่า ความน่าเชื่อถือของพยาน ความสามารถในการจดจำของพยานบุคคล อาศัยปฏิกิริยาของพยาน เป็นต้น ซึ่งศาลต้องนำหลักการเหล่านี้มาใช้ในกรณีที่ต้องเข้าถึงข้อเท็จจริงด้วยตนเองด้วย คือ นั่งพิจารณาและอยู่กับเรื่องที่คุณเองพิจารณาจึงจะตัดสินใจคดีได้อย่างถูกต้องแท้จริง

หากศาลอุทธรณ์ของประเทศไทย มีการพิจารณาคดีในลักษณะที่เป็นศาลพิจารณา ซึ่งทำหน้าที่เป็นศาลพิจารณาในชั้นที่สอง (Second Trial Court) กล่าวคือ การนั่งพิจารณา เป็นสิ่งจำเป็นอย่างยิ่งในการวินิจฉัยข้อเท็จจริง เพราะการได้ฟังด้วยหูตัวเองและได้เห็นอาภักปกริยาของพยานนั้นสำคัญที่สุด เพราะฉะนั้นในศาลต่างประเทศ เช่นยุโรป อเมริกา การพิจารณาสืบพยานจึงถือว่าเป็นสิ่งจำเป็น ซึ่งผู้พิพากษาจะต้องเห็นด้วยตาและฟังด้วยหูของตนเอง แม้ในศาลอุทธรณ์ ถ้ามีการอุทธรณ์ข้อเท็จจริงแล้ว เขาจะต้องมีการสืบพยานเหมือนศาลล่าง เช่นประเทศเยอรมนี อย่างน้อยศาลเขาก็จะฟังคำแถลงการณ์ในกรณีที่เป็นการอุทธรณ์ข้อกฎหมาย ในอเมริกาแม้ไม่ออกบัลลังก์ก็ขอให้ฟังคำแถลงการณ์ของกลุ่มความทุกฝ่าย ที่ข้างโต๊ะทำงานผู้พิพากษาในเซมเบอร์ (ห้องพัก) แต่ศาลไทยเรากำลังปฏิบัติตรงกันข้ามกับความถูกต้อง การพิจารณาคดีของศาลอุทธรณ์ทำโดยการตรวจสำนวนอ่านคำพยานแล้วตัดสิน จึงทำให้เกิดความล่าช้าและอาจทำให้เข้าใจข้อเท็จจริงผิดพลาดได้มากกว่าการแถลงการณ์

ดังนั้น ศาลอุทธรณ์ของไทยจึงควรที่จะออกนั่งพิจารณาสืบพยานในศาลโดยเปิดเผย และควรฟังคำแถลงการณ์ด้วย ซึ่งจะช่วยให้ศาลได้ความจริงที่กระจ่างชัดขึ้น สำหรับการออกนั่งฟังคำแถลงการณ์ในบางเรื่องอาจจะไม่จำเป็น แต่บางเรื่องที่เป็นปัญหายุ่งยาก ศาลอุทธรณ์ก็ควรออกนั่งฟังคำแถลงการณ์บ้าง การที่ศาลอุทธรณ์งดฟังคำแถลงการณ์ถือว่าเป็นการละเลยหน้าที่ประการหนึ่ง ถ้าหากจะงดฟังคำแถลงการณ์ควรจะมีเหตุผลเฉพาะคดีที่ไม่จำเป็นจริงๆ และเมื่อฟังคำแถลงการณ์จบศาลก็อาจชี้ขาดตัดสินคดีไปได้ทันที ไม่ต้องเสียเวลาเข้าไปตรวจสำนวนอีก และในคดีสำคัญๆ ศาลควรออกนั่งฟังคำแถลงการณ์ให้ประชาชนได้ชื่นชม ได้เข้าฟัง วิทยุวิจารณ์มีส่วนในความคิดเห็นของศาลด้วย ในต่างประเทศถือว่า การออกนั่งฟังคำแถลงการณ์ด้วยวาจา นี้ ถือว่าเป็นสิ่งที่จำเป็นสำหรับศาลอุทธรณ์ เพราะจะทำให้ศาลอุทธรณ์มีโอกาสที่ค้นพบความจริงในคดีได้มากขึ้น และการวินิจฉัยความน่าเชื่อถือของพยานหลักฐานของศาลอุทธรณ์จากสำนวนคดีเพียงอย่างเดียว ในส่วนที่เป็นปัญหาข้อเท็จจริงถือว่าเป็นการไม่ถูกต้อง เพราะเป็นการมองข้ามความสำคัญของข้อเท็จจริงที่เป็นเครื่องช่วยในเรื่องพยานหลักฐานไปโดยสิ้นเชิง การดูเพียงสำนวนความประกอบกับการที่ศาลอุทธรณ์ไม่ได้ออกนั่งพิจารณา ศาลอุทธรณ์ก็อาจจะเห็นท่าทางปฏิกิริยาของพยานปาก

⁶ สถิติย เล็งไธสง. (2540). เจาะลึกฎีกาสำคัญ. หน้า 50.

สำคัญๆ ในคดีนั้นได้เลย อันเป็นการขัดต่อกฎหมายและหลักการซึ่งนำนักพยานหลักฐานเป็น อย่างยิ่ง ซึ่งหากศาลอุทธรณ์นั่งพิจารณาคดีเป็นชั้นที่สอง คดีอาญาอาชญากรรมที่ศาลอุทธรณ์ได้ จึงควรมี การพิจารณาแก้ไขปัญหาเรื่องการใช้ดุลพินิจในการรับฟังการสืบพยานเพิ่มเติมของศาลสูง ตาม ประมวลกฎหมายวิธีอาญามาตรา 203, 208 (1) ซึ่งศาลอุทธรณ์มักจะใช้วิธีสั่งให้ศาลชั้นต้นสืบพยาน ให้ และศาลอุทธรณ์จะวินิจฉัยและกำหนดข้อเท็จจริงตามที่ศาลชั้นต้นส่งมาให้ นั่น จึงเป็นสาเหตุทำ ให้ผู้เขียนมีความสนใจที่จะศึกษาการใช้ดุลพินิจในการสืบพยาน และการกำหนดข้อเท็จจริงในคดี อาญาที่ถูกต้อง และมีประสิทธิภาพ ตลอดจนแนวทางแก้ไขในการพิจารณารับฟังปัญหาข้อเท็จจริง ได้อย่างแท้จริงยิ่งขึ้น

1.2 วัตถุประสงค์ของการศึกษา

1.2.1 เพื่อศึกษาและวิเคราะห์ถึงระบบการพิจารณาคดีในศาลอุทธรณ์ทั้งของไทยและต่าง ประเทศ โดยเฉพาะเรื่องของการพิจารณารับฟังอุทธรณ์ปัญหาข้อเท็จจริง

1.2.2 เพื่อศึกษาและวิเคราะห์บทบาทหน้าที่ของศาลอุทธรณ์ในต่างประเทศ ที่ทำหน้าที่เป็น ศาลพิจารณาในชั้นที่สอง เพื่อเปรียบเทียบแนวความคิด ตลอดจนวิธีปฏิบัติที่ถูกต้องตามหลักสากล

1.2.3 เพื่อศึกษาและวิเคราะห์บทบาทหน้าที่ของศาลอุทธรณ์ในประเทศไทย เพื่อให้เห็นปัญหา ในทางปฏิบัติเกี่ยวกับการพิจารณารับฟังปัญหาข้อเท็จจริงในคดีอาญาและแนวทางแก้ไข

1.3 สมมุติฐานของการศึกษา

เนื่องด้วยการพิจารณาคดีอาญาในศาลอุทธรณ์ของไทย เป็นไปเพื่อตรวจสอบถ่วงดุล การพิจารณาคดีของศาลล่าง อันเป็นวิธีตรวจสอบข้อเท็จจริงและการใช้กฎหมายให้เกิดความ ยุติธรรมมากยิ่งขึ้น ดังนั้น ศาลอุทธรณ์ควรเป็นศาลพิจารณาในชั้นที่สอง (Trial Court) ทำหน้าที่ใน การพิจารณาชั้นที่สองในการรับฟังปัญหาข้อเท็จจริง และการพิจารณาคดีศาลอุทธรณ์ ควรออกนั่ง พิจารณาสืบพยานด้วยตนเองในประเด็นปัญหาข้อเท็จจริงอย่างละเอียดถี่ถ้วน เพื่อให้ได้ความจริง กระจ่างชัดขึ้น ไม่ใช่แค่เพียงพิจารณาคดีจากสำนวนของศาลชั้นต้นเท่านั้น และศาลฎีกาของไทย ควรเป็นศาลทบทวนข้อกฎหมายเท่านั้น ซึ่งจะช่วยลดคดีขึ้นสู่ศาลสูงอีกทางหนึ่งด้วย

1.4 ขอบเขตการศึกษา

ศึกษาระบบการพิจารณาคดีอาญาของศาลอุทธรณ์ โดยเฉพาะกรณีการพิจารณาคดีใน ส่วนในการรับฟังปัญหาข้อเท็จจริง และการใช้ดุลพินิจในการพิจารณาคดีตามระบบกฎหมายของ ไทยและต่างประเทศทั้งระบบ Civil law และ Common law เช่น ประเทศอังกฤษ อเมริกา เยอรมนี

และฝรั่งเศส เพื่อนำข้อมูลมาเปรียบเทียบกับแนวคิดและเหตุผลทางกฎหมายในการปรับปรุงแก้ไขให้ดียิ่งขึ้นต่อไป

1.5 วิธีดำเนินการศึกษา

ดำเนินการศึกษาวิจัย โดยการวิจัยเอกสาร จากการค้นคว้า ศึกษาและวิเคราะห์ ข้อมูล จากตำราวิชาการกฎหมาย บทความวารสารต่างๆ ที่เกี่ยวข้องกับกฎหมาย และวิทยานิพนธ์ที่เกี่ยวข้อง ตลอดจนระเบียบ ข้อบังคับต่างๆ ที่เกี่ยวกับการพิจารณาคดีของศาลอุทธรณ์

1.6 ประโยชน์ที่คาดว่าจะได้รับ

1.6.1 ทำให้ทราบถึงระบบการพิจารณาคดีในศาลอุทธรณ์ ทั้งของไทยและต่างประเทศ โดยเฉพาะเรื่องของการพิจารณารับฟังอุทธรณ์ปัญหาข้อเท็จจริง

1.6.2 ทำให้ทราบถึงบทบาทหน้าที่ของศาลชั้นอุทธรณ์ในต่างประเทศ ที่ทำหน้าที่เป็นศาลพิจารณาในชั้นที่สอง เพื่อเปรียบเทียบแนวความคิด ตลอดจนวิธีปฏิบัติที่ถูกต้องตามหลักสากล

1.6.3 ทำให้ทราบถึงบทบาทหน้าที่ของศาลอุทธรณ์ในประเทศไทย และได้เห็นปัญหาในทางปฏิบัติเกี่ยวกับการพิจารณารับฟังอุทธรณ์ปัญหาข้อเท็จจริงในคดีอาญาและแนวทางแก้ไข